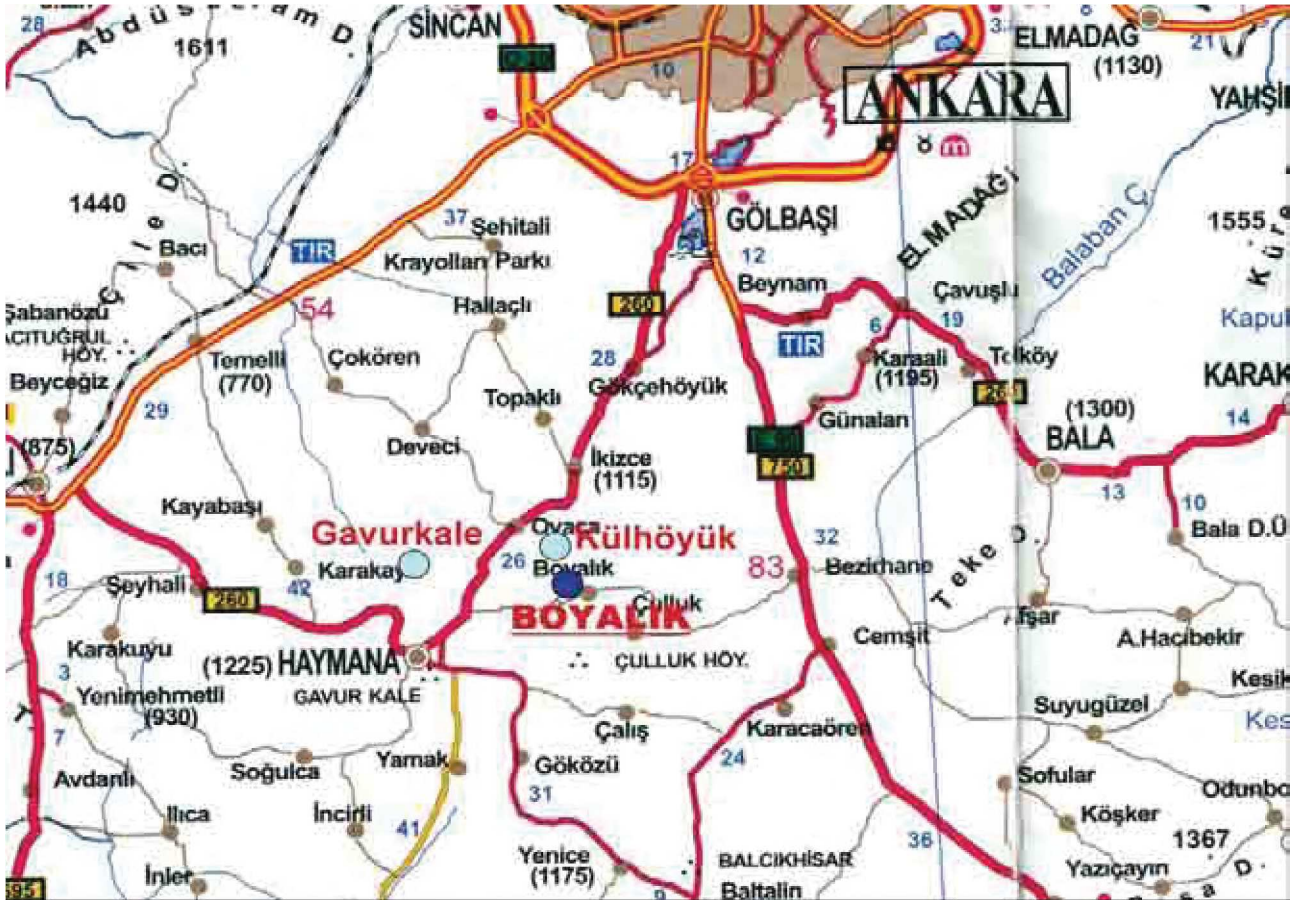

BOYALIK NEKROPOLÜ 2007 YILI KURTARMA KAZISI

Hikmet DENİZLİ - Vahap KAYA - Nusret ÇETİN*

Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nin 2007 yılında yapmış olduğu kurtarma kazılarının birisi olan Boyalık Nekropolü Ankara İli, Haymana İlçesi, Oyaca Kasabası'na bağlı Boyalık Köyü'nün kuzeybatısında yer almaktadır (Resim: 1). Burası Ankara'ya yaklaşık 60 km. uzaklıkta ve bir başka kazı yerimiz Külhöyük Örenyerinin yaklaşık 5 km. güneyindedir. (Harita: 1)

2002 yılında yetersiz kalan su deposuna ek olarak yapılan yeni su deposunun hafriyatı sırasında ortaya çıkan mezar ve buluntuları köylülerce yağmalanmış ve durum jandarmaya intikal etmiştir. Konu ile ilgili olarak müzemiz uzmanları tarafından yapılan incelemede bölgenin nekropol alanı olduğu tespit edilmiş ve burası I. Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiştir.

Harita: 1

4 No.lu mezar çevresi ile birlikte tamamen tahribata uğramış, sadece kafatası ve yanında bir bronz yüzük ele geçirilmiştir.

5 No.lu mezar ise sadece yakma izi ve bazı kemiklerin ele geçirildiği mezardır.

6 No.lu mezar kuzey-güney yönünde dik olarak yerleştirilmiş kerpiç bloklarla yapılmış bir mezardır ve tamamen boşaltılmış olarak ortaya çıkarılmıştır.

7 No.lu mezar ise 6 ile paralel konumda olup aynı özelliklere sahiptir. 6 ve 7 No.lu mezarın hemen kuzeyinde bir çift kulplu pişmiş toprak testi ele geçirilmiştir.

9 No.lu mezar basit toprak mezar olup gerek iskelet, gerekse ölü hediyeleri bakımından en iyi durumda ortaya çıkarılan mezar olmuştur. Kuzey-güney yönündeki mezarda her şey in situ durumda ortaya çıkarılmıştır (Resim: 4). Kafatasının hemen yanında tek kulplu bir testicik, cam şişe parçaları, iskeletin parmağında gümüş bir yüzük ve ayak ucunda iki kemik iğne olduğu halde açığa çıkarılmıştır.

10 No.lu mezar doğu-batı yönünde ve komşu mezarlara dik konumda olan basit toprak mezardır.

A-4 AÇMASI (Plan: 2)

4 No.lu Açma A-3'ün kuzeybatı kenarında 5x5 m. ölçülerinde açılmıştır. Açmada ilerleyen çalışmalar sonucunda;

11 No.lu mezar açmanın batı tarafında, kuzey-güney yönünde, kafatası tahrip edilmiş iskeleti ile birlikte ortaya çıkarılmış basit toprak mezardır.

12 No.lu mezar ise kuzey-güney yönünde, içinde yakma izi olan ancak, başka bir kalıntının ele geçmediği mezar olmuştur.

13 No.lu mezar, 3 No.lu açmadaki 6 ve 7 No.lu mezarlar gibi dik yerleştirilen kerpiç bloklarla oluşturulmuş ve içinde bol miktarda yanık izi olan mezardır. Bu mezar da diğer kerpiç mezarlar gibi içi tamamen boşaltılmış olarak ortaya çıkarılmıştır.

14 No.lu mezar bir çocuk mezarı olup üst seviyelerde olması nedeniyle iskelet çok tahribata uğramış durumda ortaya çıkarılmıştır.

15 No.lu mezar ayakları açma kesitinde olan, kuzey-güney yönünde basit toprak mezardır.

Resim: 1

Resim: 2

A-4 Açmasında devam eden çalışmalarda alt seviyelerde bir bölümü 13 No.lu mezarın altına uzanan 18 No.lu mezar ortaya çıkarılmıştır. Kuzey-güney doğrultusundaki basit toprak mezarda herhangi bir buluntu ele geçmemiştir.

Bazı ölü hediyeleri mezarların içerisinde ele geçmemiş, mezar aralarına atılmış olan toprak yığınları arasında bulunmuştur.

Resim: 3

A-5 AÇMASI (Plan: 2)

Çalışmalar sürerken A-4 Açmasının doğu bitişiğinde 3x2,5 m. ölçülerinde 5 No.lu Açma yapılmış olup, burada 16 No.lu mezar iskeleti çok tahrip olmuş durumda ortaya çıkarılmıştır. Hemen kuzeydeki 17 No.lu mezar kısmen daha iyi korunmuş iskelet kalıntısı ile ortaya çıkarılmıştır. Mezarlar basit toprak mezar olmasına karşın 17 No.lu mezarın batısında kerpiçle oluşturulmuş bir bölüm dikkati çekmektedir.

Resim: 4

5 No.lu açmada alt seviyelerde kuzeybatı kesitinin yanında iyi pişmemiş, gri renk görünümlü kerpiç sırası ile karşılaşmıştır. İşlevi anlaşılamamış olan bu kalıntının mahiyeti burada daha sonra yapılacak olan çalışmalarla anlaşılacaktır.

A-6 AÇMASI

Bu çalışmalara paralel olarak yeni su deposunun kenarında 5x5 m. ölçülerinde 6 No.lu açma yapılmış, güney yarısındaki derinleşmede iskeleti nispeten korunmuş, ancak ölü hediyesi bulunmayan M8 mezarı ortaya çıkarılmıştır.

Sonuç olarak; 2007 yılı kazı çalışmalarında açığa çıkarılan basit toprak mezarlarda iskeletlerin kısmen korunduğu, kerpiç yapılı mezarların tamamının bir uzun ve bir kısa duvarının tahrip edildiği dikkat çekmiştir. Kerpiç duvarlarda görülen beyazlık bu mezarlarda yakma işleminin yapıldığını işaret etmektedir. Ayrıca bu tip mezarlarda kullanılan kerpiç işçiliği de farklılıklar göstermektedir. Bazıları günümüz blok tuğlarına benzemekte, bazıları ise yer döşemesine benzer, büyük, dikdörtgen ve kare şekillidir. Bu mezarlardan buluntu ele geçmemesi bunların mezar olarak değil de kremasyon yeri olarak kullanıldığını düşündürmektedir. Çünkü çok kuvvetli yangın izleri

Resim: 5

Resim: 6

Resim: 7

Resim: 8

görülmektedir. Hemen o gün yapıldığı anlaşılan kerpiçler yangının şiddetiyle adeta yerinde pişerek sertleşmiş gibidir. Mezarlarda yön birliği yoktur. Bir kerpiç mezarın alt bölümünde yanmış dolgu içinde bir kemik alete ait olduğu anlaşılan işlenmiş kemik parçalar ile en üst seviyede birkaç insan iskeletine ait kemikler tespit edilmiştir. Diğer kerpiç mezarlarda hiçbir buluntu ele geçmemiştir.

Nekropolün üst seviyesinde urne gömüler, onların altında kerpiç ve basit toprak mezarlar yer almaktadır. Basit toprak mezarlarda da belli bir yön birliği yoktur. Bu durum nekropolü kullanan halkın farklı ölü gömme geleneklerine sahip olduklarını göstermektedir.

Basit toprak mezarları buluntu olarak değerlendirirsek; Bir tanesinin hediyeleri ile birlikte in situ durumunda olduğunu, bir tanesinde sadece kafatası ve iki uyluk kemiği ve birde bronz yüzük ele geçtiğini söyleyebiliriz. Diğerlerinde herhangi bir buluntuya rastlanmadığı gibi iskeletler de dağılmış durumda tespit edilmiştir.

Resim: 9

Resim: 10

mezarlar dışında tespit edilen mezarlar çoğunlukla tahrip edilmiştir. Bazı yerlerde mezarlar arasında kod farkının fazla ve mezarların üst üste olması bu alanın Erken Roma Dönemi boyunca uzun süre nekropol alanı olarak kullanıldığını göstermektedir.

Köy içinde ve çevresinde yapılan incelemelerde Roma dönemine ait (sunak, mezar steli, sütun parçaları vb.) mimari kalıntılar tespit edilmiştir. Bu kalıntılar

Dikkati çeken bir başka özellik; mezarlarda ele geçmeyen ölü hediyeleridir. Bu hediyeler ya mezarın çevresinde düzensiz konumda (hangi mezara ait olduğu kesin anlaşılamayan) ya dağömünün hemen üstünde, karın hizasında ele geçmektedir. Bu buluntular; pişmiş toprak, kemik, parçalanmış cam ve benzeri eserlerden oluşmakta ve metal içerikli ölü hediyeleri hemen hemen yok gibidir. Urne

da nekropolün Roma döneminde kullanılmış olduğunu teyit etmektedir. Mezarların çoğunun boşaltılarak atıkların mezar dışına gelişigüzel atılmış olması çok sayıda seramik parçasının karışık olarak ele geçirilmesine neden olmuştur. Ortaya çıkarılan buluntular müze laboratuvarı elemanlarının titiz çalışmaları ile restore edilmiş ve çok iyi sonuçlar alınmıştır.

Resim: 11

SUMMARY

The Necropolis at Boyalık village in Haymana, Ankara has been excavated by the directory of Museum of Anatolian Civilizations. Because of the necropolis area is under the danger of illegal excavations, the Museum directory conducted the excavation in 2007. The excavation was leaded by Hikmet DENİZLİ the Museum Director, and archaeologists Vahap KAYA and Nusret ÇETİN are other team members.

The excavation area is divided into 6 openings (A 1-6). The graves in simple plan have been found with some kind of pottery. Urns with ashes and bones are also found in graves. The graves in limestone have been plundered and destroyed. It seems that the necropolis had been used during the Roman period. The findings from the excavations were transferred to the museum and restored by the specialists of the Museum it is necessary 2 more season excavation to better understand the character of the Boyalık Necropolis.

NOTLAR

* Hikmet DENİZLİ, Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürü, Ankara/TÜRKİYE.

Vahap KAYA, Arkeolog, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara/TÜRKİYE, vahap09@yahoo.com.tr

Nusret ÇETİN, Arkeolog, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara/TÜRKİYE. ncetin06@yahoo.com

Bakanlığımızın 29.05.2007 gün ve 93759 sayılı izinleri ile yapılan kazı çalışmaları 04.09.2007 - 10.10.2007 tarihleri arasında, Müze Müdürü Hikmet DENİZLİ başkanlığında Arkeolog Vahap KAYA ve Arkeolog Nusret ÇETİN'den oluşan ekiple gerçekleştirilmiştir. Kazıda 10 işçi çalışmıştır.

TÜRK ARKEOLOJİ VE ETNOGRAFYA DERGİSİ

YAYIN İLKELERİ

- Yazarın tercihinine göre Türkçe, İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinden birinde yazılan ve mutlaka özgün olması gereken makaleler, konusuna göre belirlenen "Bilimsel Danışmanlar" tarafından incelendikten sonra yayımlanır. Gerekliğinde gerekçeleri ile birlikte gözden geçirilmek üzere yazarına iade edilir.
- Makaleler PC'de yazılmalı ve Word veya Adobe InDesign programları kullanılmalıdır. Makaleler A4 kağıda 16.5x24.5 cm'lik bir alan içine çift sütun olarak 11.5 punto ve bir satır aralığıyla Comic Sans MS ya da Times karakterleriyle, maksimum 10 sayfa olarak yazılmalıdır. Başlıklar ve yan başlıklar bold yazılmalıdır. Referanslar 11.5 punto yazılarak makalenin arkasında notlar halinde verilmelidir.
- Çizim, fotoğraf ve slaytların toplamı 15 adetten fazla olmamalıdır. Fotoğraflar yapıştırılmamalı, bantlanmamalıdır. Çizim ve fotoğrafların arkasına numara, araştırmacı adı, yön oku mutlaka konulmalıdır. Makalede belirtilen fotoğraf sayısı ile gönderilen fotoğraf sayısı birbirini tutmalıdır. Çizim ve fotoğraflar baskıda iyi sonuç verecek nitelikte olmalı, fotoğraflar fotokopi veya bilgisayar çıktısı olmamalı ve mutlaka renkli olmalıdır. Çizimler (Çizim:), resimler (Resim:), haritalar (Harita: ...) biçiminde gösterilip numaralandırılmalı, kesinlikle levha sistemi kullanılmamalıdır. Resimler CD veya diskette gönderilecekse, yüksek çözünürlükte taranıp JPEG veya TIFF formatında kayıt yapılmalıdır.
- Makaleler mutlaka yeni bir disket veya CD'ye kaydedilmeli ve çıktısı ile birlikte gönderilmelidir. Disket veya CD'deki makale ve çıktı kesinlikle uyumlu olmalıdır. Disket veya CD'deki makale ile çıktısındaki makale uyumlu olmadığı takdirde disket veya CD baz alınacaktır.
- Türkçe yazılan makalelerde 500 kelimeyi aşmayan İngilizce, Almanca veya Fransızca, yukarıda belirtilen dillerden birinde yazılmış makalelere ise mutlaka Türkçe özet eklenmelidir.
- Yazarlara makalenin yayımlandığı dergiden 5'er adet gönderilir.
- Makalelere unvan ve yazışma adresi yazılmalıdır.
- Gönderilen yazılar yayımlansın veya yayımlanmasın geri gönderilmez.
- Derginin Ekim-Kasım ayları arasında çıkarılması planlandığından yazılar, yayın kurulunda değerlendirme süresi dikkate alınarak, Ocak-Mayıs ayları arasında Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Araştırma ve Yayınlar Şubesi Müdürlüğü 2. TBMM 06100 Ulus-Ankara adresine gönderilmelidir. Mayıs ayından sonra elimize ulaşan makaleler bir sonraki sayıda değerlendirilecektir.